

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16996/2023
02.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца малолетног АА, кога заступа мајка ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Радивојевић адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Милош Милошевић адвокат из ..., ради измене одлуке о висини издржавања, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 85/23 од 23.02.2023. године, у седници одржаној дана 02.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 85/23 од 23.02.2023. године и пресуда Трећег основног суда у Београду П2 875/20 од 11.05.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 85/23 од 23.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Трећег основног суда у Београду П2 875/20 од 11.05.2022. године којом је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да на име доприноса за његово издржавање плаћа месечно износ од 45% од својих редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање, сваког првог до петог у месецу за текући месец почев од 03.07.2020. године па убудуће док за то постоје законски услови и одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију и предложио да се иста одбије као неоснована, а тужилац обавезе на накнаду трошкова поступка поводом тог правног лека.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 403. став 1. и члана 408. ЗПП у вези са чланом 208. Породичног закона, Врховни суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

Поднетом тужбом тражена је измена - повећање висине издржавања тужиоца, одређене правноснажном пресудом П2 4585/12 од 25.03.2013. године, на основу споразума супружника - родитеља тужиоца постигнутог у спору за развод њиховог брака. Том пресудом су двоје тада малолетне деце - тужилац (рођен ...2007. године) и ГГ (рођен ...2000. године), поверени мајци на самостално вршење родитељског права, а тужени обавезан да плаћа издржавање у висини од по 20% од његових редовних месечних примања.

Према чињеничном стању утврђеном у овом спору, тужилац је дете са посебним потребама којем је у петој години живота дијагностификован дечији аутизам, а након тога и умререна до средња ментална ретардација. Ова обољења захтевају двадесетчетворочасовни надзор родитеља или стручног лица, због чега је мајка тужиоца напустила посао и сада је у статусу незапосленог лица. Тужилац похађа специјалну школу у којој све трошкове школовања сноси држава и Град Београд. Због свог здравственог стања тужилац је под сталном терапијом и на посебном режиму исхране, а само за набавку лекова и пелена које повремено користи потребна су средства у износу од око 16.350,00 динара месечно. Тужилац са мајком живи у стану у својини туженог, на којем је у њихову корист установљено право становања правноснажном пресудом П2 5484/13 од 16.03.2015. године. Остварио је право на туђу негу и помоћ у месечном износу од 28.427,00 динара и право на дечији додатак у износу од око 5.000,00 динара месечно. Тужени од лета 2019. године живи у заједници са старијим пунолетним сином. Они за становање користе адаптирани простор у сутерену исте зграде у којој се налази стан који користи тужилац са мајком. Старији син је у школској 2019/2020 година уписао прву годину студија, као самофинансирајући студент, коју је у истом статусу обновио у школској 2020/2021 години. Од следеће школске године старији син се не налази на студијама. Он је незапослен, инвалидно је лице јер на левој руци има само један прст. Тужени је по доношењу пресуде којом је утврђена његова обавеза издржавања деце више пута мењао послове и остваривао примања у различитим износима, тако да се и висина издржавања које је плаћао тужиоцу кретала у распону од 9.000,00 до 20.000,00 динара месечно. У време подношења тужбе за измену висине издржавања, зарада туженог износила је 55.000,00 динара, тако да је тужиоцу плаћао издржавање у месечном износу од 11.000,00 динара. У том износу тужени и сада плаћа издржавање, иако више није у радном односу, а и даље доприноси издржавању пунолетног сина.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да промењене околности по свом значају нису такве да би биле разлог за повећање висине издржавања. По становишту тог суда, тужилац остварује месечна примања у укупном износу од 44.427,00 динара (додатак за помоћ и негу, дечији додатак и издржавање које тужени плаћа), а у његову корист установљено је право становања на стану у својини туженог, што такође представља његов допринос у издржавању. Осим тога, тужени има обавезу издржавања и пунолетног сина, јер је и даље на снази правноснажна пресуда којом је утврђена та његова обавеза, при чему је узето у обзир и чињеница да је и старији син инвалидна особа.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду. По становишту тог суда, одлука нижестепеног суда је правилна зато што је још увек на снази пресуда П2 4585/12 од 25.03.2012. године у односу на обавезу туженог да издржава старијег, сада пунолетног сина, тако да би повећањем висине издржавања тужиоца на тражених 45% од зараде туженог он био дужан плаћати издржавање у укупној висини од 65% од своје зараде, што би било противно члану 162. Породичног закона.

По налажењу Врховног суда, основани су наводи ревидента да је у овом спору погрешно примењено материјално право и да због тога чињенично стање није у потпуности утврђено.

Правно стновиште да тужени има обавезу издржавања пунолетног детета јер је још увек на снази правноснажна пресуда којом је та обавеза утврђена, које нижестепени судови користе као један од разлога за одбијање тужбеног захтева, није правилно. Одредбе чланова 155. став 2, 163. став 1. и 167. став 1. Породичног закона морају се тумачити не само језички него и циљно, с обзиром да право на издржавање имају лица одређена законом и оно се одређује у складу са прописаним критеријумима, с тим што престаје када за то настану законски услови. Према члану 155. став 2. Породичног закона, пунолетно дете које се редовно школује има право да буде издржавано од родитеља најкасније док не наврши 26 година живота. Када се испуни један од два услова, престаје обавеза дужника издржавања, и то по сили закона. У конкретном случају, пунолетни син туженог не налази се на редовном школовању, па иако није навршио 26 година живота тужени нема законску обавезу његовог издржавања, без обзира што престанак те обавезе није утврђен одлуком суда. Истом одредбом (став први) прописано је да право на издржавање од родитеља има и пунолетно дете које је неспособно за рад и нема довољно средстава за издржавање, све док такво стање траје. Пунолетни син туженог је инвалидна особа, коју чињеницу су нижестепени судови узели у обзир у овом спору, али нису у потпуности разјаснили да ли је он због тога неспособан за рад и да ли има довољно средстава за издржавање, тако да би и тужени и даље имао обавезу његовог издржавања по том основу.

Одредбом члана 164. Породичног закона прописано је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука. Правилна примена ове одредбе подразумева утврђење свих оних чињеница које су по члану 160. наведеног закона битне за одлуку о висини издржавања, у светлу њихове измене која оправдава да буде праћена и променом висине издржавања. У овом случају нижестепени судови нису утврдили да ли су и у којој мери повећане потребе тужиоца, да би поуздано могли извести закључак да су укупна новчана средства које он по различитим основима остварује током месеца, довољна за подмиривање тих потреба. Тек по утврђењу те чињенице и њеним довођењем у везу са чињеницама од којих зависе могућности туженог, може се извести правилан закључак о промењеним околностима које оправдавају измену висине издржавања одређеног ранијом судском одлуком.

Из наведених разлога, обе нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, сагласно истражном начелу, употпунити чињенично стање тако што ће утврдити висину потреба тужиоца (члан 160. став 1. Породичног закона) водећи рачуна о његовом узрасту и здравственом стању и потом оценити да ли су укупна примања која он остварује током месеца, у која је урачунат и допринос туженом његовом издржавању у складу са претходном судском одлуком, довољна да би се његове потребе подмириле. По утврђењу те чињенице, одлучиће о основаности тужбеног захтева којим се тражи повећање висине обавезе туженог, имајући при том у виду и његове могућности (члан 160. став 2. Породичног закона) и евентуално постојање обавезе издржавања пунолетног сина по основу члана 155. став 1. Породичног закона.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић